תלמוד ירושלמי · מפרשים · חידושי מהר״א גריידץ על תלמוד ירושלמי · סדר זרעים

חידושי מהר"א גריידץ על תלמוד ירושלמי מעשר שני

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

חידושי מהר"א גריידץ על תלמוד ירושלמי מעשר שני

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/חידושי-מהרא-גריידץ-על-תלמוד-ירושלמי-מעשר-שני/
הקובץ נוצר ב־18 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה ב 4
פרק ב 4
הלכה ג 4

פרק א

הלכה ב

הלוקח בהמה לזבחי שלמים וכו' כתב המפרש שכך הוא עיקר מצות מעות מ"ש לקנות מהם שלמים דילפינן שם שם לג"ש. מהר עבל וכו'. נ"ב זבחים נ' א' ומנחות פ"ב ריש ע"א וכן הוא בהרא"ש אבל שם איתא רק דמותר להביא שלמים (ממעות מ"ש) ורש"י בזבחים (ד"ה למדנו לתודה כו') כתב דמותר רק אם התנה בתחילה אבל לא נאמר שהיא עיקר מצוה דוקא בשלמים (ועי' רש"י מנחות פ"א ריש ע"ב במשנה שם ד"ה תודה וכו' כתב שם להדיא ועיקר הוא למצוה להביא מן החולין). אך התוס' שם מנחות פ"ב א' (ד"ה אינו בתורת שלמים) מביאין מספרי שכן הוא החיוב (להביא) רק שלמים (ממ"ש) מהפסוק ושמחת ע"ש:

פרק ב

הלכה ג

בגמ' ר' יוסי בשם ר' פדי' ר' יונה בשם ר' חזקיה. נ"ב בפ"ה מדמאי על המשנה הלוקח מן העני משונה הגירסא מכאן:

ר' בא בר כהן וכו' בשם ר' יוחנן כל שאמרו בדמאי מחללין וכו'. נ"ב בדמאי פ"א מ"ב: מדברי שניהם נלמד וכו' נ"ב לענ"ד יש לפרש דהכי קאמר אם הי' הדין שמחללין כסף על כסף לא הי' לנו ללמוד דמחללין כסף על נחושת אלא היינו אומרים דאין מחללין כסף על נחושת וכן להיפך כיון דמסקינן דמחללין כסף על נחושת ממילא אין מחללין כסף על כסף דבעינן שיהא אחד כרי והטעם עי' קדושין י"א ב' אם דרשינן הכסף כסף ריבה ואפילו כסף שני כב"ה בב"מ מ"ה א' לא מרבינן נחושת בקדושין י"א ואם מרבינן נחושת אסור מכסף על כסף על כרחך דאין לנו לרבות רק או הא או הא ולהכי פסק הרמב"ם בפ"ד ממע"ש דלא מחללין כסף על כסף כדאמרי ב"ה משום דמבואר דמחללין כסף על נחושת כדמסיק בקדושין י"א. [כונתו דהנה בקדושין י"א ב' פריך והרי מעשר וכו' ותנן הפורט ועי' רש"י שם ד"ה בכל הסלע מעות וכו' ומיהו שמעינן מינה שחילל תחילה המעשר בפרוטות של נחושת ומשני הכסף כסף ריבה ולפ"ז קאי הרבוי מהכסף על הדין דמחללין על נחושת. ובב"מ מ"ה א' שם איתא דב"ש ס"ל הכסף כסף ראשון ולא כסף שני (דדריש ה"א הידיעה) וב"ה ס"ל הכסף כסף ריבה ואפילו כסף שני וא"כ תליא זה בזה דאם דרשינן הכסף כסף ריבה לרבות דמחללין מע"ש על נחושת אז לא דרשינן הכסף כסף ריבה ואפילו כסף שני ואם דרשינן הרבוי דהכסף כב"ה אז לא דרשינן רבוי

דהכסף דמותר לחלל מע"ש על נחושת והפירוש בירושלמי הוא כן לדעת הגאון מדברי שניהם למדנו שאם מחללין כסף על כסף היינו כב"ה דב"מ שם א"כ צריך הרבוי דהכסף לדרש דב"ה אז אין לנו עוד רבוי לרבות דמחללין מע"ש על נחושת כב"מ שם לכן אין מחללין כסף על נחושת. וממילא מובן דאם דרשינן הרבוי דהכסף על הא דב"מ הנ"ל דמחללין על נחושת אז לא דרשינן הדרש דרבוי הכסף כב"ה דמחללין כסף על כסף והירושלמי נקיט באופן חדא ואופן הב' מובן מאליו וכמ"ש דשתי הדרשות תלויין זה ב'זה דאם נדרוש חדא מהכסף לא נוכל לדרוש אידך ובהכי ניחא מה דלא פסק הרמב"ם כב"ה לגבי ב"ש שם בב"מ משום דבקדושין אמר בהתירוץ על הקושיא שם כסף הכסף ריבה הלוא המסקנא כאן בקדושין דהכסף כסף קאי לרבות דמחללין על נחושת ממילא אין לרבות תו מהכסף רבוי אחר דבית הילל ולכן פסק הרמב"ם כב"ש]: